

Dr. Kiss Péter* – Dr. Máthé László**

Terepjáró járműves konferencia Budapesten

Az ISTVS MEGALAKULÁSA ÉS TÖRTÉNETE

Az első talajmechanikával és terepjáró járművekkel foglalkozó nemzetközi konferencia 1961-ben, az olaszországi Torinóban volt. Az akkori széles körű érdeklődés magukat a szervezőket is meglepte, mivel a világ szinte minden tájáról érkeztek jelentős számban előadók és résztvevők. A konferencián vetődött fel kifejezetten a terepjáráselméletre, talaj-jármű kapcsolatra szakosodott szakmai-tudományos egyesület létrehozása. Az elhatározást hamarosan tett követte és 1962-ben megalakult az amerikai bejegyzésű „International Society for Terrain-Vehicle Systems” elnevezésű tudományos egyesület (1. ábra).

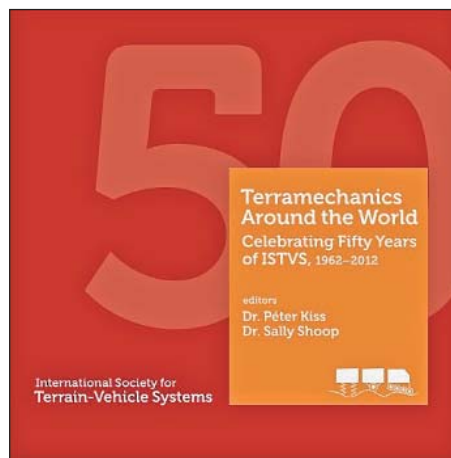
Az egyesület címe ma is az Amerikai Hadsereg Cold Regions Research and Engineering Laboratory postacímére van bejegyezve. Az egyesület létrejöttében több magyar származású kutató és mérnök is közreműködött, majd a '60-as évek végétől a magyar szakemberek részvétele folyamatos és jelentős volt. Az Egyesület tagjai (köztük több honfitársunk) vettek részt – többek között – a hold- és marsjárművek fejlesztésében és számos katonai jármű koncepcionális tervezésében és tesztelésében. Hazai kutatók közül először Sitkei, Komándi, majd Laib professzorok csatlakoztak az ISTVS-hez. Az Egyesület elnöki posztját a 2014-17-es időszakban dr. Kiss Péter, a Szent István Egyetem professzora töltötte be.

A nagy múltú egyesület jelenleg Japántól az Egyesült Államokig tömöríti a járműtechnikával, terepjáráselmélettel,

1. ábra. Az ISTVS logója (istvs.org)

mezőgazdasági, katonai, erdészeti járművekkel, valamint az égitest jármű-robotokkal foglalkozó ipari- és kutató-oktató szakembereket. Tudományos rendezvényeivel jelentős nemzetközi fórumot biztosít az ipar, a kutatás-fejlesztés, a felsőoktatás és egyéb szakmai szervezetek, egyesületek közötti tapasztalatcse-

2. ábra. Az ISTVS alapításának 50 éves évfordulójára megjelent jubileumi kiadvány (Forrás: <https://www.istvs.org/fiftyyears/>)

réhez és információáramláshoz. Az egyesület 2012-ben ünnepelte alapításának fél évszázados évfordulóját, erre az alkalomra jelent meg a „Terramechanics Around the World” című könyv (2. ábra).

BUDAPESTI KONFERENCIÁK

Az Egyesület háromévente rendez vezetőségválasztó nagy konferenciát, a köztes években ún. regionális tanácskozásokat tart. Három régiója van az egyesületnek: Észak-Amerika, Európa-Afrika és Ázsia-Oceánia. 1991-ben és 2006-ban már volt Budapesten európai, regionális ISTVS tanácskozás, a 2017-ben tartott konferencia viszont mindhárom régióra kiterjedő és egyben vezetőség választó tanácskozás volt.

A konferencia megnyitóünnepséggel kezdődött, ahol dr. Kiss Péter, az ISTVS elnöke és a konferencia főszervezője köszöntötte a vendégeket, majd dr. Sitkei György

ÖSSZEFOGLALÁS: Budapesten tartotta 2017. szeptember 24. és 27. között konferenciáját a Nemzetközi Terep-Jármű Rendszerek Tudományos Egyesülete, angol nevén International Society for Terrain-Vehicle Systems (ISTVS). A konferencián több mint 120 vendég vett részt és 75 előadás/poster, illetve tudományos dolgozat jelent meg. A tanácskozáson résztvevők visszajelzése alapján a konferencia mind szakmailag, mind pedig programját tekintve nagyon sikeres és hasznos volt, pozitív szakmai tapasztalatokat és maradandó emlékeket nyújtott.

KULCSSZAVAK: International Society for Terrain-Vehicle Systems, Szent István Egyetem, MH Logisztikai Központ, terepjárás, konferencia

ABSTRACT: The International Society for Terrain-Vehicle Systems (ISTVS) held its conference between 24 and 27 September 2017 in Budapest. More than 120 guests participated in and 75 lectures/posters and scientific studies were presented during the conference. The conference, in terms of its professionalism and programme, was very fruitful and valuable, providing positive technical experience and fadeless memory, as it was shown by the conference participants.

KEY WORDS: International Society for Terrain-Vehicle Systems, Szent István University, HDF Logistic Centre, cross-country driving, conference

* Dr. Máthé László, egyetemi adjunktus, Szent István Egyetem, tanszékvezető helyettes;

** Prof. Dr. Kiss Péter, egyetemi tanár, Szent István Egyetem, A Nemzetközi Terep-Jármű Rendszerek Tudományos Egyesület elnöke; A Gépipari Tudományos Egyesület Mezőgépipari Szakosztály tiszteletbeli elnöke; intézetigazgató, tanszékvezető;

3. ábra. Baráth István dandártábornok, címzetes egyetemi docens plenáris előadása: "The Mission and Task of the Hungarian Defence Forces Logistics Centre" címmel (Fotó: Orsós Mária)

4. ábra. Dr. Lelkes Márk plenáris előadása: "Development of Raba Agricultural Axles and Latest Technologies" címmel (Fotó: Orsós Mária)

lyéről neveztek el (Walter Söhne, Shojiro Hata és Walter Jurecka).

Az egyik díjazott: dr. Theunis Botha, a dél-afrikai Pretoriai Egyetem oktatója (5. ábra), a másik dr. Liang Ding a kínai Harbin Institute of Technology professzora.

akadémikus tartott bevezető előadást „A talajmechanika kihívásai és lehetőségei” címmel.

A plenáris előadáson Baráth István dandártábornok mutatta be a konferencia résztvevőinek a Magyar Honvédség Logisztikai Központ küldetését és feladatait (3. ábra), majd dr. Lelkes Márk, a Rába Fejlesztési Intézet vezetője tartott előadást a Rába mezőgazdasági futóművek, járszerkezetek fejlesztéséről (4. ábra).

A megnyitőünnepség keretében adták át az ISTVS díjakat. Ezúttal két tag kapott Söhne-Hata-Jurecka díjat, amely díjat 1995-ben alapították és az egyesület három prominens szemé-

5. ábra. Középen Dr. Theunis Botha, a Söhne-Hata-Jurecka díj kitüntetettje. Balra: Prof. Kazuyoshi Tateyama, az ISTVS díjbizottság elnöke; jobbra Prof. Kiss Péter, az ISTVS elnöke (Fotó: Orsós Mária)

6. ábra. Látogatás a Rába Technológiai Centrumban

járművet mutattak be, négy Rába katonai szállítójárművet és két, szintén hazai fejlesztésű és gyártású Komondor 4x4 és 6x6 páncélozott katonai járművet, amelyeket a Gamma Műszaki Zrt. biztosított. A járművek statikus bemutatását

7. ábra. Botond katonai jármű a Rába Technológiai Centrumban

TECHNICAL TOUR

A ISTVS konferenciákat hagyományosan egynapos szakmai bemutató, „Technical Tour” kíséri, amely jellemzően járműbemutató, vagy kutatóintézet, kísérleti laboratórium megtekintése. A konferenciaszervezők a Rába Járműipari Holdingot, mint nagy múlttal rendelkező hazai járműgyártó céget és a MH Logisztikai Központját kérték fel a szakmai nap főtámogatójának. A konferencia résztvevői megtekintették a Rába Technológiai Centrumot (6. ábra), nagy érdeklődéssel figyelték a kiállított Botond katonai szállítójárművet (7. ábra) és előadás keretében megismerhették a gyár múltját és jelenét (8. ábra). A szakmai nap második felében a vendégek az écsi Rába Ring próbapályára mentek, ahol katonai tábor (9. ábra), valamint bemutatóra felsorakozott járművek (10. ábra) várták a résztvevőket. Hat

8. ábra. Előadás a Rába Technológiai Centrumban

11. ábra. Rába H18.240 DAEZ-111-es futóműve szinuszhullámon

9. ábra. Katonai tábor az écsi próbapályán

(a)

(b)

10. ábra. Bemutatóra felsorakozott Rába (a) és Komondor (b) járművek

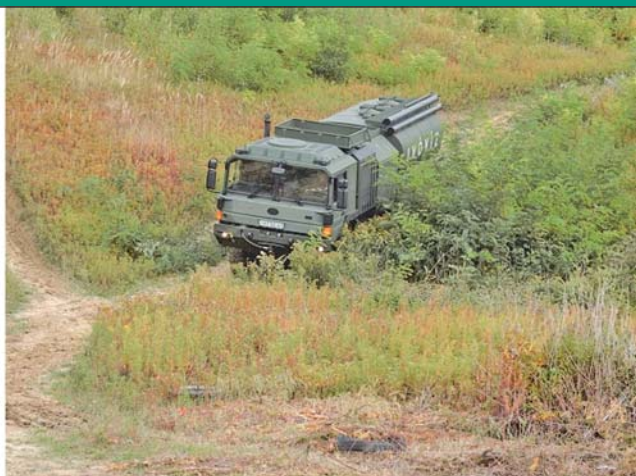
követően a próbapálya különböző szakaszain történő, mozgás közbeni járműbemutató következett. Jelentős érdeklődés fogadta az ún. váltott hullámú szinusz akadályokon történő igen látványos járműmozgást, ahol a futómű és vázszerkezet jelentős hajlító-csavaró igénybevételnek van kitéve (11. ábra). Rendeztek emelkedőn felfelé való haladás közbeni, (12.a ábra) valamint terepi (12.b ábra) és országúti (parabolikus pálya) járműbemutatót is.

A konferencia szervezésére a jogot hazánk a 2014-es szülői ISTVS konferencián kapta meg. A szervezés háttérintézménye a gödöllői Szent István Egyetem, Folyamatmérnöki Intézet Járműtechnika Tanszéke volt. Ehhez a tanszékhez kapcsolódik a nemzetközileg is elismert hazai terepjáráseleméleti kutatás és oktatás, valamint ez a tanszék koordinálta a '90-es években a páncélos és gépjárműtechnikai mérnöktiszti képzést. A képzés lehetővé tette a

(a)

(b)

12. ábra. Rába H18.240 DAE-102-es 58%-os homokos vályogtalajú emelkedőn felfelé (a); Rába H18.240 DAEZ-111-es terepen (b)

(Fotók a szerző gyűjteményéből.)

katonai főiskolán végzett mérnökök gépészeti-járműtechnikai és terepjárás-elméleti továbbképzését és részükre az okleveles gépészmérnöki diploma megszerzését.

A konferencia-előadások napjain az alábbi fontosabb témakörökben hangzottak el előadások:

- Terep/talaj – jármű/kerék/gumibroncs/lánc talp kapcsolat.
- Járműdinamika, biztonság, járműmozgékonyosság, járműenergetika.
- Terepjáráselmélet, terepi és katonai járművek, járműmozgás havon és jégen.
- Mezőgazdasági, erdészeti, földmunka- és bányagépek és járművek.

- Járműrobotok és égitest járművek.

- Innovatív megoldások terepi és közúti járműveknél.

A budapesti konferencián az egyesület elnöki tisztét dr. Hiroshi Nakashima, a Kiotói Egyetem tanára vette át. A konferencia honlapja: istvs2017.hu, ahol a konferenciáról készült képek is megtekinthetők, az egyesület (ISTVS) honlapja pedig: istvs.org.

A konferencia kiváló lehetőséget biztosított a hazai szakemberek, intézmények, a járműfejlesztés és -gyártás, valamint a Magyar Honvédség Logisztikai Központjának bemutatkozására.

Pósán – Veszprém – Boda – Isaszegi (szerk.):

Őrzők, vigyázatok a határra!

A Zrínyi Kiadó 2017-ben jelentette meg a Pósán László országgyűlési képviselő, dr. Veszprémy László történész, könyvtáros, dr. Boda József dandártábornok és dr. Isaszegi János vezérőrnagy által szerkesztett *Őrzők, vigyázatok a határra! – Határvédelem, határőrizet, határavadászok a középkortól napjainkig* című hiánypótló kötetet. A könyv tudományos alapossgggal vizsgálja a határőrizet, határvédelem kérdéseit, így az olvasó a határőrizet, valamint a határvédelem helyéről és szerepéről egyaránt véleményt alkothat az egyén, a társadalom, illetve az állam életében, figyelembe véve távoli és közelebbi évszázadok, továbbá a mai kor tapasztalatait. Az *Őrzők, Vigyázatok a Határra!* című könyvet olvasva teljes képet kaphatunk a hazai és az európai határőrizeti tevékenység különböző korszakairól, a középkori kezdetektől egészen napjaink egyik legmeghatározóbb biztonságpolitikai kihívásáig, a migrációhoz kapcsolódó honvédelmi feladatokig. A kötet az ókor végétől az újkorig vizsgálja a különböző határőrizeti rendszereket és azok szerepét az adott társadalomban. A kötet feltárja az európai történelmi sajátosságokat és külön kitér a magyar helyzetre is. Vizsgálja például a középkori sáncfalakat, a későbbi védműveket, vagy a magyar gyepeküket is. A kötet nagy történelmi időtávlatot ölel fel, témáját napjaink aktuális határbiztonsági kihívásainak összefoglalásával zárja. A kötethez dr. Pintér Sándor belügyminiszter írt ajánlót, dr. Simicskó István honvédelmi miniszter pedig köszöntőt. A könyv bemutatja a Magyar Királyi Honvédség határavadász alakulatait, a határon alkalmazott aknazárat és elektromos jelzőrendszereket, a mai határőrség kötelékében alkalmazott határavadász alakulatokat, illetve a Magyar Honvédség részvételét a határőrizetben. A kötet végén található fogalomgyűjtemény lexikonszerűen ismerteti a fontosabb határőrizeti fogalmakat.

A 912 oldalas, keménytáblás, mintegy 100 db fekete-fehér fotóval, térképpel és táblázattal illusztrált könyv 5850 Ft-os áron kapható a könyvesboltokban, illetve közvetlenül a Zrínyi Kiadótól is, 20%-os helyszíni kedvezménnyel. (Cím: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/b., Tel.: 06 1 459 5373, e-mail: gyoredina@armedia.hu).